

DATUM
2025-04-02
ERT DATUM
2024-12-27

DIARIENR
2024/259
ER BETECKNING
S2024/02115

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Ett språkkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

Statskontoret lämnar synpunkter utifrån vår kompetens om styrning, organisering och finansiering av offentlig verksamhet. I detta fall avstår vi från att lämna synpunkter på utredningens huvudförslag, det vill säga att det införs ett språkkrav i socialtjänstlagen. Däremot vill Statskontoret göra ett antal medskick till regeringen inför den fortsatta beredningen av de förslag som rör finansieringen av huvudförslaget samt att flera myndigheter föreslås få nya uppgifter.

Tidsbegränsad satsning kan medföra problem för verksamheterna på lång sikt

Utredningen föreslår ett riktat statsbidrag, *svenskalyftet*, för olika former av åtgärder som syftar till att höja nivån av kunskaper i svenska språket hos omsorgspersonal. Utredningens förslag till språkkrav beräknas kosta drygt 180 miljoner kronor, varav 150 miljoner kronor utgör årliga kostnader. *Svenskalyftet* beräknas kosta drygt 940 miljoner kronor per år i högst sju år. Att den föreslagna satsningen är tidsbegränsad innebär att kommunerna på sikt kommer att behöva stå för de ökade kostnaderna som satsningen bidrar till. Statskontoret vill därför betona vikten av åtgärder som främjar ett strategiskt och långsiktigt arbete hos kommunerna under den tid som satsningen pågår.

Av utredningen framgår det att situationen med många språksvaga medarbetare inom äldreomsorgen bland annat beror på det svåra rekryteringsläget på arbetsmarknaden. Eftersom rekryteringssvårigheterna inom äldreomsorgen bedöms vara långsiktiga – och sannolikt ökande – finns en överhängande risk att problemen kommer att finnas kvar även efter de sju år som utredningen räknar med i konsekvensanalysen. Statskontoret vill därför betona vikten av att statsbidraget finns kvar fram till dess att mer långsiktiga lösningar gått att finna.

Rimlig administration och uppföljning

För att skapa förutsättningar för att medlen i hög grad kommer till användning hos kommunerna och att inte en för stor andel går till administrativa kostnader vill Statskontoret framhäva vikten av att den valda finansieringsmodellen är relativt enkel att administrera och följa upp.

Utredningens förslag får systempåverkan

Utredningens förslag innebär, om det beslutas, att flera myndigheter får förändrade uppgifter. Statskontoret vill fästa vikt vid att myndigheternas nya uppgifter och ansvar innebär nya gränssnitt och ansvarsförhållanden mellan myndigheterna. Det innebär att myndigheterna behöver hitta nya sätt att samordna sig och sina verksamheter. Statskontoret vill framhålla vikten av att regeringen anlägger ett systemperspektiv när myndigheter föreslås få nya uppgifter och ansvarsområden. Det är Statskontorets erfarenhet att oklarheter i roller och ansvar, till exempel mellan myndigheter och kommuner, ofta skapar svårigheter när det handlar om effektiv samverkan.¹ För att skapa goda förutsättningar för detta är det viktigt att aktörernas uppgifter i systemet är tydligt formulerade och preciserade i reglering och i andra styrdokument.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Hanna André och utredare Annette Mellander, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Annette Mellander

¹ Se exempelvis Statskontoret 2016:26. *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen*, Statskontoret 2022. *Regeringens styrning i tvärspektoriella frågor – en studie om erfarenheter och utvecklingsmöjligheter*.